

VÝBER Z DÁT A VÝSKUMNÝCH ZISTENÍ REPREZENTATÍVNEHO PRIESKUMU O DOMÁCOM NÁSILÍ NA SLOVENSKU

(Zdroj: Filadelfiová, J., Gerbery, D. a Vittek, J.: Reprezentatívny výskum domáceho násilia na Slovensku (Pramenná publikácia), Inštitút pre výskum práce a rodiny, Bratislava, 2017)

- *Čo je to domáce a rodovo podmienené násilie*

Všeobecne sa za násilie považuje „akákoľvek činnosť jednej osoby voči druhej, ak jej táto činnosť obmedzuje zákonné práva a slobody a spôsobuje fyzické alebo psychické utrpenie a morálnu ujmu, alebo predstavuje ohrozenie fyzického alebo osobnostného rozvoja neplostej osoby“ (Príručka Úradu OSN, 1993).

Ak sa násilie odohráva v rámci rodiny alebo medzi členmi domácnosti hovoríme o „domácom násilí“.

Ak je násilnou osobou partner alebo partnerka hovoríme o „násilí v intímnom vzťahu“ alebo „partnerskom“ násilí.

Ak je násilie smerované k ženám a je "prejavom historicky nerovných mocenských vzťahov medzi ženami a mužmi, ktoré vedú k ovládnutiu a diskriminácii žien mužmi a k zabráneniu plného rozvoja žien" (*Pekinská akčná platforma*, Peking 1995), hovoríme o násilí páchanom na ženách alebo rodovo podmienenom násilí.

- *Kedy a ako sa dáta zbierali*

V prvej tretine roku 2017 realizovalo *Koordináčno-metodické centrum pre rodovo podmienené a domáce násilie* prostredníctvom prieskumnej agentúry TNS výskum zameraný na domáce násilie. Výskum sa realizoval na dvoch samostatných reprezentatívnych súboroch: ženy Slovenska a muži Slovenska vo veku 18 až 70 rokov (1 108 dospelých žien a 1 008 dospelých mužov vo veku 18-70 rokov). Výskumná vzorka sa vyberala náhodnou prechádzkou, počet územných výberových jednotiek bol 400. Údaje sa zbierali pomocou štandardizovaného dotazníka na tabletoch metódou face-to-face rozhovorov.

- *Aké boli ciele výskumu*

Cieľom výskumu bolo zistiť prevalenciu domáceho násilia v populácii žien a v populácii mužov Slovenska, a to tak v priebehu celého doterajšieho života, ako aj prevalenciu za posledný rok.

Zisťovanie sa zameralo na všetky typy násilného správania – na psychické, fyzické, sexuálne či sexualizované, ekonomické a sociálne násilie (kontrolné správanie). Dôraz sa dával na násilné skutky zo strany blízkych osôb – členov a členiek bližšej či širšej rodiny vrátane bývalých a súčasných partnerov a partneriek. Okrem celkového domáceho násilia sa tak zisťovala aj prevalencia násilia v intímnom vzťahu, tzv. partnerské násilie.

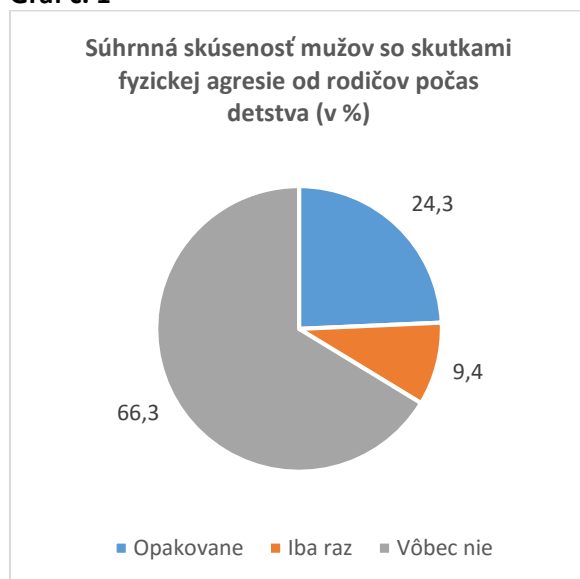
K ďalším cieľom patrilo zisťovanie dôsledkov rôznych typov násilia a zisťovanie a porovnanie kontextuálnych, situačných faktorov partnerského násilia na mužoch a na ženách.

Skúsenosť s násilím v detstve - do 15 rokov

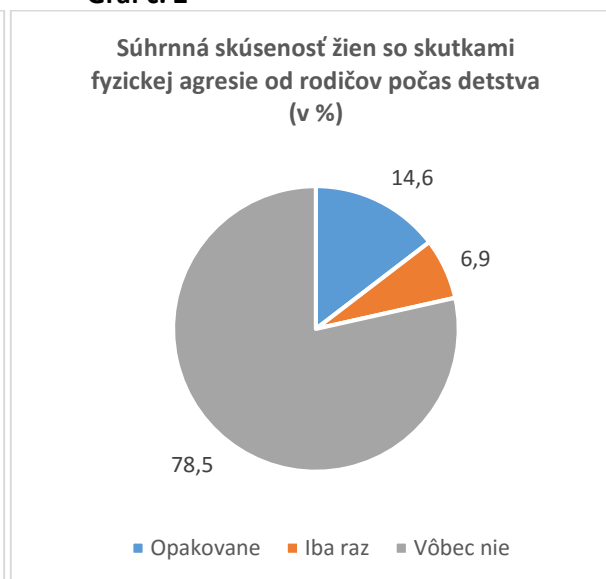
Pri dospelých mužoch i ženách Slovenska sa výskumom zaznamenala pomerne vysoká skúsenosť z detstva so skutkami fyzickej agresie od rodičov. Vyššie zastúpenie opakovanej skúsenosti zároveň sa ukázalo, že ak sa takéto správanie rodičov vyskytne, má tendenciu sa opakovať.

Zo svojho detstva (do veku do 15 rokov) si odnieslo **skúsenosť s fyzickou agresiou** zo strany rodičov alebo náhradných rodičov 33,7 % mužov Slovenska vo veku 18-70 rokov; z toho v prípade 24,3 % mužov sa niektorý z násilných skutkov opakoval. Za ženy Slovenska vo veku 18-70 rokov bola zistená súhrnná skúsenosť so skutkami fyzickej agresie od rodičov na úrovni 21,5 %; pričom niektorý z prejavov agresívneho správania sa opakoval u 14,6 % žien.

Graf č. 1

Graf č. 2

Najčastejšie sa objavovala facka, ktorú od rodičov dostalo pred dosiahnutím veku 15 rokov aspoň raz 31,5 % mužov a 20,5 % žien. Podľa výskumných zistení je teda „výchovná facka“ pre veľkú časť populácie stále prípustný výchovný prostriedok.

Najčastejšie sa ako zdroj fyzickej agresie uvádzal otec: deklarovalo ho 82 % mužov so zážitkom fyzickej agresie a 73 % dotknutých žien. Matka sa objavila u 26 % prípadov mužov a 46 % prípadov žien. Nejakého iného dospelého, čo sa počas detstva o dieťa staral, označilo z dotknutých mužov 8 % a spomedzi dotknutých žien 9 %.

Hoci agresívne správanie zažívali v detstve vo svojich domácnostiach muži aj ženy, vyššia skúsenosť s fyzickou agresiou sa prejavila na strane mužov. Na druhej strane ale ženy mali viac a ťažších následkov agresívneho správania rodičov, častejšie tiež museli vyhľadať rôznu pomoc. Fyzické následky alebo zranenia v dôsledku niektorých zo zažitých situácií uviedlo spolu 13 % dotknutých mužov (z toho 8 % opakovane) a 37 % dotknutých žien (z toho 15 % opakovane). Vyššie zastúpenie zdravotných následkov v súbore dotknutých žien naznačuje, že síce zažívali v detstve v porovnaní s mužmi menej násilných skutkov od rodičov, ale fyzické následky boli u nich podstatne častejšie. Čo sa týka konkrétnych následkov fyzickej agresie, muži medzi nimi uvádzali najmä škrabance, modriny, tiež monokel a v dvoch prípadoch vybité zuby. U žien bolo spektrum zdravotných následkov pestrejšie: k škrabancom a monoklu, ktoré sa uvádzali najviac, pridávali ešte rany či rezné rany a vnútorné zranenia alebo zlomeniny. Na otázku, či sa o týchto situáciách /situácii niekedy rozprávali

s nejakou dospelou osobou, odpovedalo kladne 49 % mužov a 63 % žien s následkami agresie od rodičov v detstve. Dievčatá vychádzali v tomto smere „zdielnejšie“.

Výskyt sexuálneho násilia počas detstva uvádzali muži Slovenska v minimálnej miere. Aspoň raz aspoň jeden skutok sexuálneho násilia sa zaznamenal iba u troch prípadov skúmaných mužov, opakovaný výskyt sa objavil iba v jedinom prípade.

Skúsenosť žien so sexuálnymi násilnými kontaktmi z obdobia detstva bola v porovnaní s mužmi pestrejšia. Takmer 2 % žien vo veku 18-70 rokov deklarovalo z detstva aspoň ojedinelú skúsenosť prinajmenej s jedným zo skutkov sexuálneho násilia a necelé 1 % sa s niektorým zo sledovaných skutkov stretlo v detstve opakovane.

Spektrum sexuálnych násilníkov bolo medzi dotknutými ženami pestré, ale boli to výlučne muži. Okrem priateľa či frajera ženy uvádzali: otca, nevlastného otca, brata (aj nevlastného), iného dospelého muža z príbuzenstva, iného chlapca z príbuzenstva, kamaráta, suseda alebo iného známeho muža z rodiny, ale aj neznámeho muža či chlapca. Prevažovali ale známi muži nad neznámymi: 2/3 oproti 1/3.

Výskumné údaje tiež naznačili pomerne vysokú mieru **fyzického zanedbávania a citovej deprivácie počas detstva**. Tak muži, ako aj ženy Slovenska vo veku 18-70 rokov sa najviac sťažovali na nezáujem. Situáciu vykreslenú ako „nikto sa nezaujímal, kade chodíte, ako sa učíte v škole, čo cítite“ vyznačilo 35,6 % mužov a 30,4 % žien. Na nedostatok jedla si spomedzi mužov spomínalo 11,3 %; zo žien to bolo 12,3 %.

Spomedzi mužov sa cítilo v detstve ľúbených iba občas alebo vôbec nikdy až 11,9 %, v rámci žien mala takáto situácia výskyt 8,1 %. Občasný alebo úplný nedostatok pocitu dôležitosti vyjadriilo pri spomínaní na svoje detstvo takmer 11 % mužov a 9 % žien.

Skúsenosť s násilím po dosiahnutí 15 rokov - dospelosť

Analýza ukázala, že domáce násilie aj násilie partnerské má všeobecný charakter. Zasahuje všetky skupiny žien a mužov podľa veku, vzdelania, národnosti či príjmovej situácie, hoci rozsah skúseností s násilným správaním člena domácnosti sa za jednotlivé skupiny žien a mužov odlišuje.

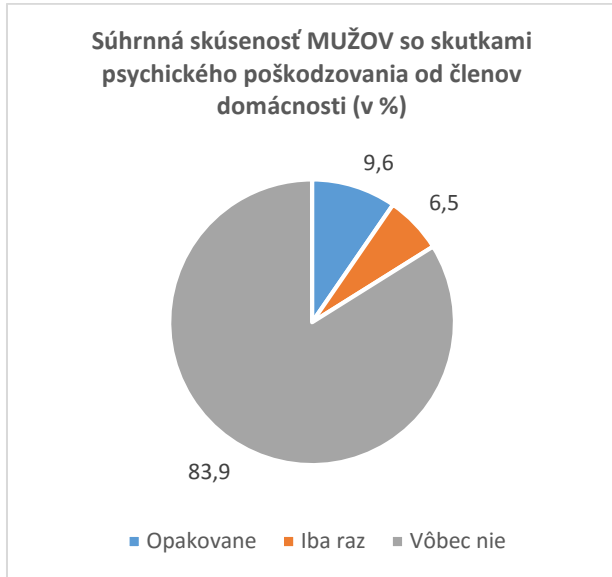
Celkovú skúsenosť žien a mužov s prejavmi domáceho násilia po dosiahnutí veku 15 rokov výskum zaznamenal na približne rovnakej úrovni – u 25 % mužov a 26 % žien. Čiže každý štvrtý muž a každá štvrtá žena Slovenska vo veku 18-70 rokov zažili po 15 roku aspoň raz niektorý zo spôsobov násilného správania od blízkeho člena domácnosti.

Pri podrobnejšom pohľade sa ale podobnosť medzi skúsenosťou žien a mužov končí.

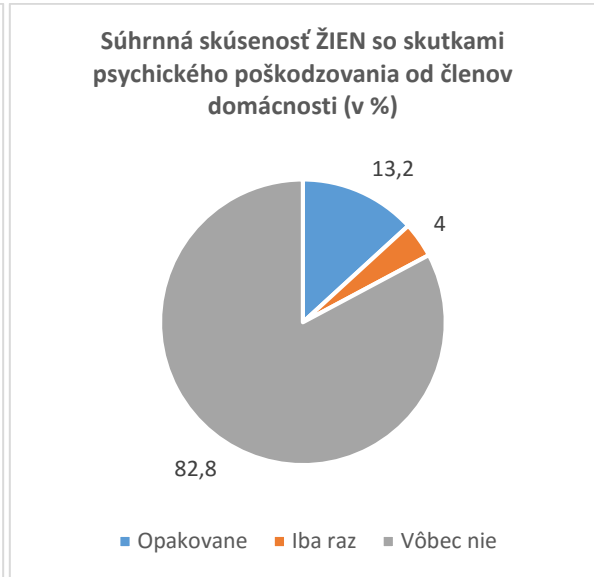
U všetkých piatich druhov domáceho násilia empirické údaje ukázali vyšší výskyt za ženy. Pri psychickom poškodzovaní a sociálnej izolácii či kontrole išlo o prevahu žien miernejšiu, pri ekonomickom zneužívaní, fyzickej agresii a sexuálnom násilí výraznejšiu. U žien sa tiež v porovnaní s mužmi násilné skutky častejšie opakovali. Ženy tiež zažívali viacero násilných skutkov spolu.

Psychické poškodzovanie: Nejakú skúsenosť s prejavmi psychického poškodzovania od člena domácnosti malo spolu 16 % mužov a 17 % žien; aspoň jedna z nepriaznivých situácií sa opakovala v prípade 10 % mužov a 13 % žien. Päť a viac skutkov psychického poškodzovania zažilo od člena domácnosti 7 % žien, ale iba 1 % mužov.

Graf č. 3

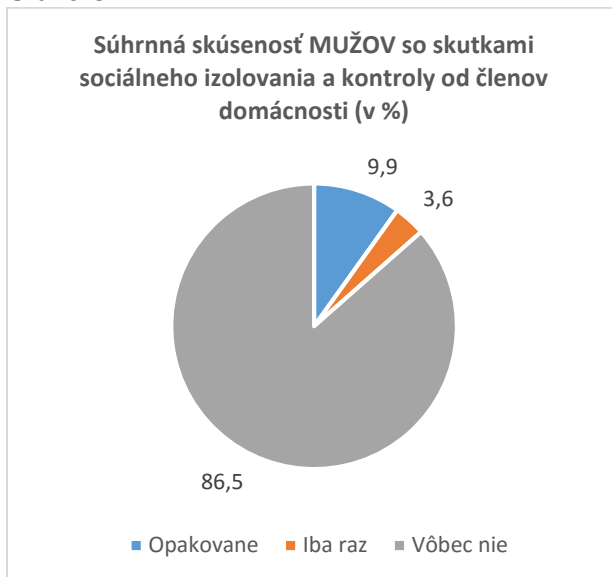

Graf č. 4

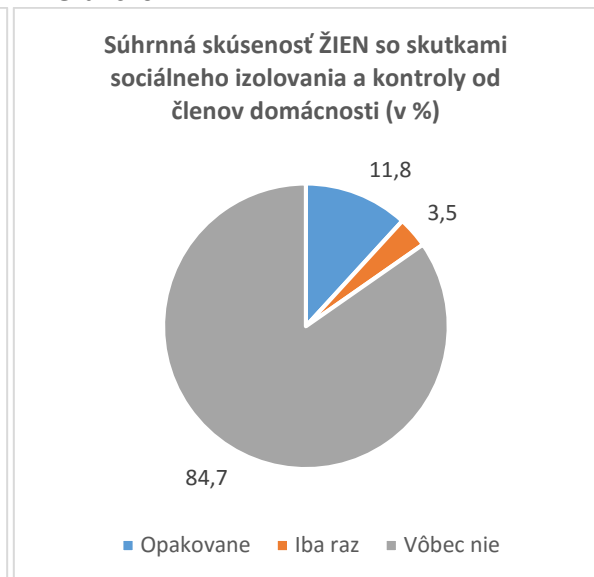

Sociálne izolovanie a kontrola: Aspoň minimálnu skúsenosť s niektorým zo skutkov sociálneho izolovania a kontroly malo 13 % mužov a 15 % žien; opakovaná skúsenosť sa zaznamenala u 10 % mužov a 12 % žien. Podiel mužov so skúsenosťou s viacerými skutkami sociálnej izolovanosti a kontroly dosiahol 6 % a zo žien to bolo 10 %.

Graf č. 5

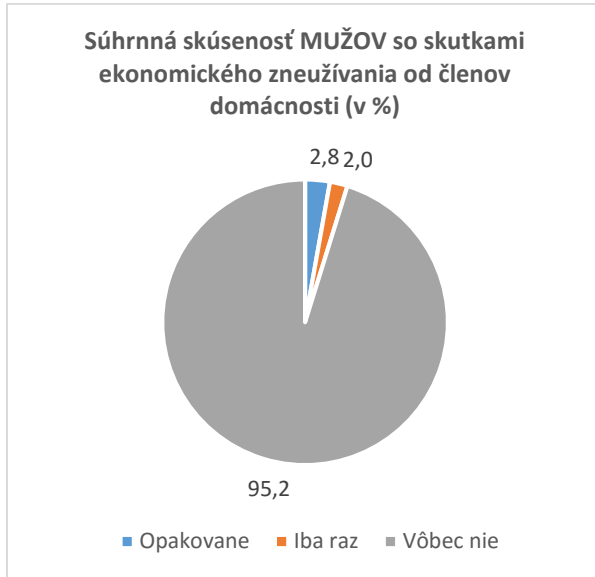

Graf č. 6

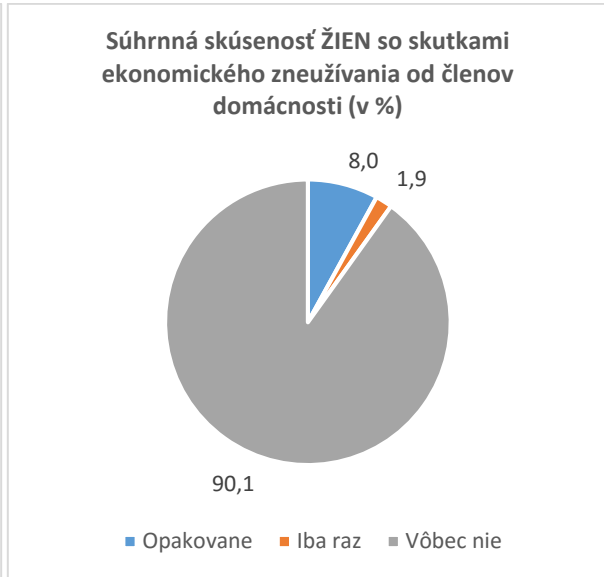

Ekonomické zneužívanie: Nejakú skúsenosť minimálne s jedným zo sledovaných skutkov ekonomického zneužívania členom alebo členkou domácnosti má spolu 5 % skúmaných mužov a 10 % skúmaných žien; opakovane sa vyskytol u 3 % mužov a 8 % žien. Skúsenosť s viacerými skutkami ekonomického zneužívania členom domácnosti sa objavila u 2 % mužov a 6 % žien.

Graf č. 7

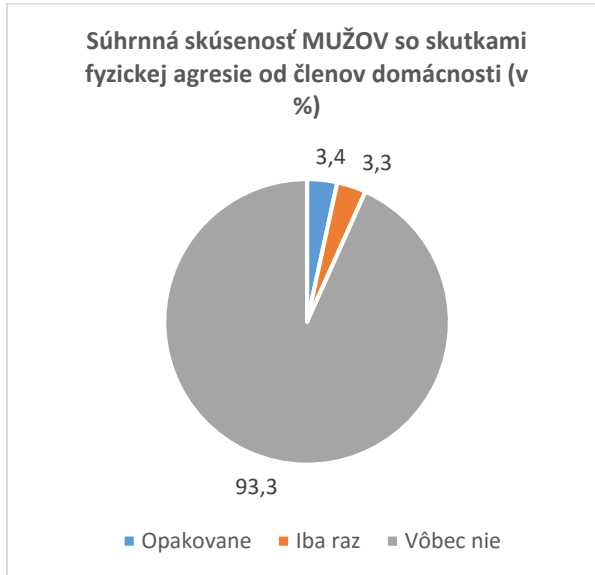

Graf č. 8

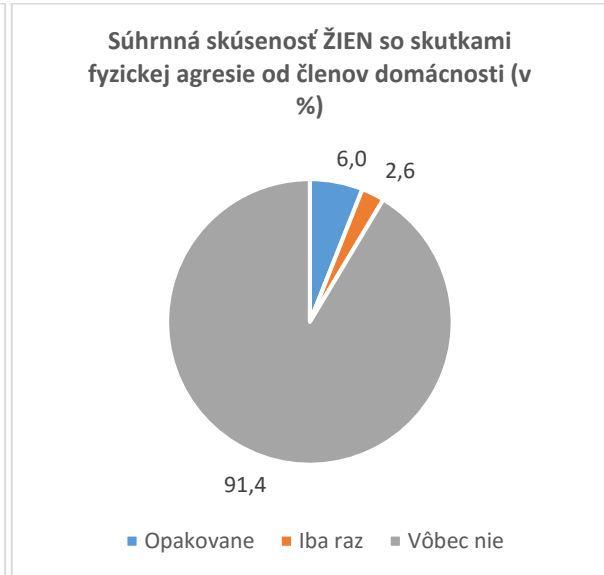

Fyzická agresia: Na rozdiel od detstva sú skutky fyzickej agresie počas dospelého života u žien častejšie ako u mužov. Zároveň má v rámci žien podstatne vyšší podiel opakovaná skúsenosť s prejavmi fyzickej agresie. Skúsenosť s fyzickou agresiou od člena domácnosti počas doterajšieho dospelého života má spolu 7 % mužov a 9 % žien; z toho v prípade 3 % mužov a 6 % žien je to skúsenosť opakovaná aspoň v jednej násilnej situácii. Kombinácia skutkov fyzickej agresie dosiahla za mužov 3 % a u žien to bolo 5 %.

Graf č. 9

Graf č. 10

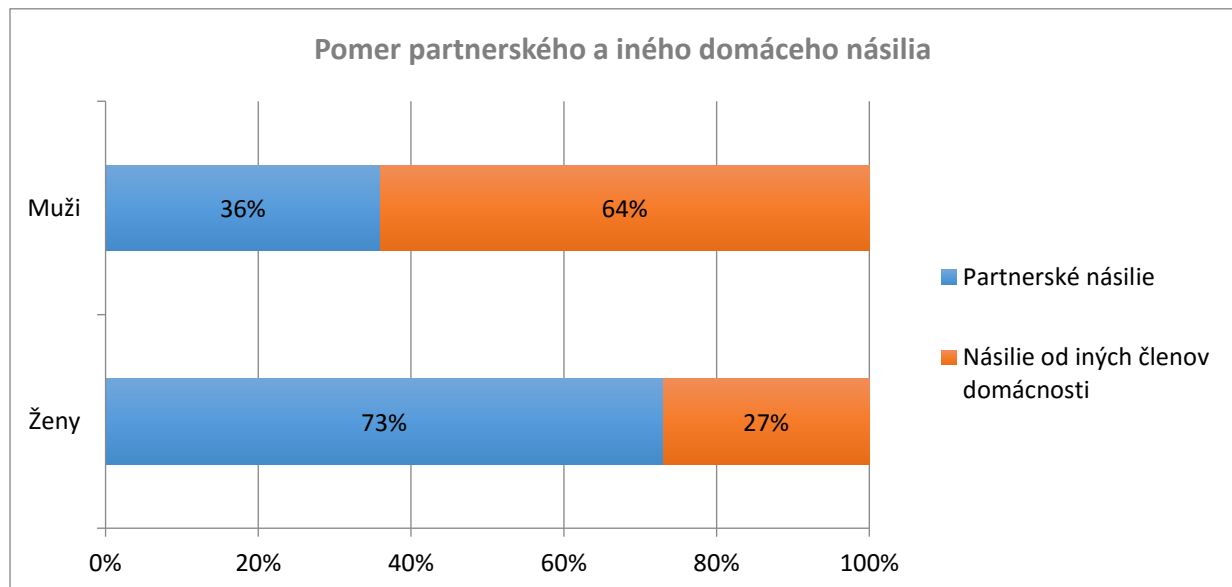
Sexuálne násilie: Výskyt sexuálneho násillia sa u mužov zistil iba úplne v nepatrnej miere (len dva prípady). Súhrnná skúsenosť žien so sexuálnym násillím sa zistila v rozsahu 4 %; pričom opakovanie niektorého spomedzi skutkov uviedli 3 % z nich a so zážitkom viacerých skutkov mali skúsenosť 2 % žien. Podľa počtu skutkov sexuálneho násillia bola skupina žien s takouto skúsenosťou pomerne rôznorodá. Približne polovica z nich (20 žien; 1,8 % súboru) uviedla zážitok iba s jedným skutkom sexuálneho násillia a u druhej polovice (22 žien; 1,9 % súboru) sa násilné skutky kombinovali.

Prezentované údaje pri psychickom poškodzovaní, sociálnej izolácii a kontrole a ekonomickom zneužívaní preukázali rovnaké zistenia a trendy: okrem zvýšenej prevalencie násilného správania pri ženách a častejšieho výskytu opakovania násilných a vyššieho zastúpenia kombinovania nepriaznivých skutkov. A z takéhoto rámca sa nevymyká ani fyzická agresia. Aj týmto druhom násilného správania sú ženy Slovenska zasiahnuté v dospelosti vo vyššej miere a intenzívnejšie. U väčšiny foriem domáceho násillia sa neprejavili veľké rozdiely medzi celkovou skúsenosťou a opakovanou skúsenosťou. To naznačuje, že ak sa určitý spôsob správania od člena domácnosti v živote respondentky alebo respondenta objavil, spravidla nezostal iba ojedinelým počinom.

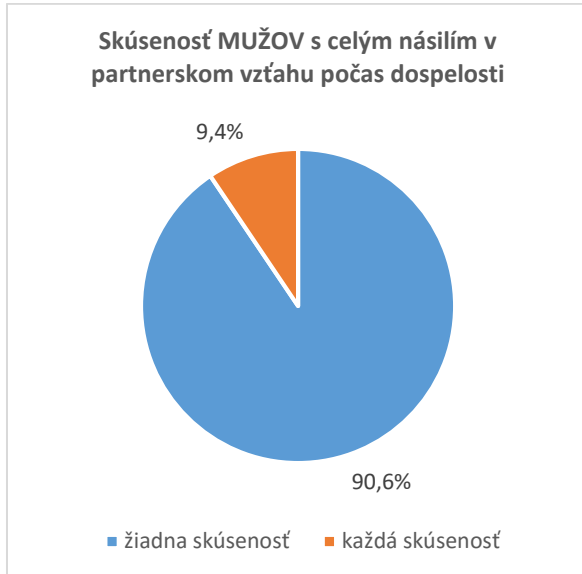
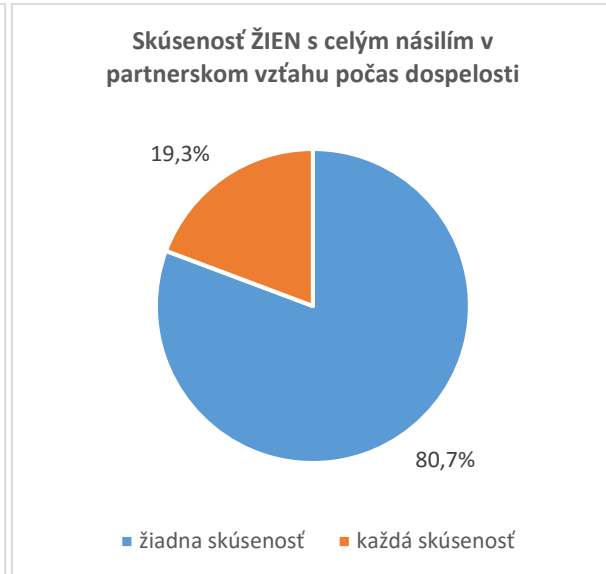
Partnerské násillie

Skúsenosť žien a mužov s domácim násillím počas dospeljej etapy života sa ďalej výrazne líši podľa násilnej osoby. Kým ženy Slovenska zažívajú násillné správanie predovšetkým od svojich partnerov, muži Slovenska násillné správanie zažívajú prevažne od iných členov rodiny – majú viac skúseností s ostatným domácim násillím. Skúsenosť s partnerským násillím tvorila u mužov 36 % z celého domáceho násillia (9 % z celkových 25 %), u žien partnerské násillie vyčerpáva až 73 % celého domáceho násillie (19 % z celkových 26 %).

Graf č. 11

Partnerské násillie na Slovensku je prevažne o ženách. V životoch žien Slovenska vo veku 18-70 rokov sa násillné správanie v intímnych vzťahoch objavuje neporovnateľne viac ako u mužov. Prevalencia násillných skúseností na strane žien platí pre všetkých päť sledovaných druhov násillia, pri fyzickej agresii a sexuálnom násillí je to takmer výlučná ženská skúsenosť. Ukázal sa veľký podiel opakovaných skúseností s násillnými skutkami, čo signalizuje pretrvávajúce násillné správanie partnera po dlhšie časové obdobie.

Graf č. 12**Graf č. 13**

Psychické poškodzovanie: Aspoň jeden skutok psychického poškodzovania a týrania sa v doterajších intímnych vzťahoch mužov objavil v rozsahu 5 % a opakovanú skúsenosť aspoň s jedným z týchto skutkov má 3 % mužov. Ženy Slovenska majú s psychickým poškodzovaním od svojich partnerov približne tri krát viac skúseností: ich celková skúsenosť dosiahla 12 % a opakovaná skúsenosť sa dotýkala 10 % skúmaných žien.

Sociálne izolovanie a kontrola: Spomedzi mužov bolo prinajmenšom jednorazovo v intímnych vzťahoch zasiahnutých prejavmi sociálnej kontroly a izolácie 6 % a opakovane sa aspoň jeden skutok stal 4 %. Medzi skúmanými ženami sa objavovalo kontrolujúce správanie zo strany partnerov viac ako dvojnásobne viac: celková skúsenosť dosiahla 13 % a opakovaná 10 %.

Ekonomické zneužívanie: Kým spomedzi mužov deklarovalo akúkoľvek skúsenosť s ekonomickým zneužívaním 2 % a opakovanú 1 %; spomedzi žien to pri celkovej skúsenosti bolo 7 % a pri opakovaní aspoň jedného skutku až 7 % súboru. Skúsenosť žien s ekonomickým zneužívaním partnerom je štyri krát až sedem krát rozsiahlejšia ako u mužov.

Fyzická agresia: Empirický výskum zaznamenal celkovú skúsenosť mužov s fyzickou agresiou v intímnych vzťahoch na úrovni 1 % a opakovanú na úrovni pol percenta; celková skúsenosť žien s fyzickou agresiou partnera sa zachytila v rozsahu 7 % a opakovaná v rozsahu 5 %.

Sexuálne násilie: Sexuálne násilie v intímnych vzťahoch sa za mužov Slovenska nezaznamenalo takmer vôbec (0,1 %); spomedzi žien Slovenska aspoň jeden skutok sexuálneho násillia zažilo od partnera aspoň raz vyše 3 % a opakovane takmer 3 %.

Medzi páchatelmi násilného správania výrazne prevažovali muži, a to aj v prípade násilnej skúsenosti mužov od blízkej osoby, nie len pri násilí páchanom na ženách. Medzi násilnými partnermi a partnerkami mali podstatne vyššie zastúpenie bývalí pred súčasnými.

Výskyt domáceho násillia za posledný rok

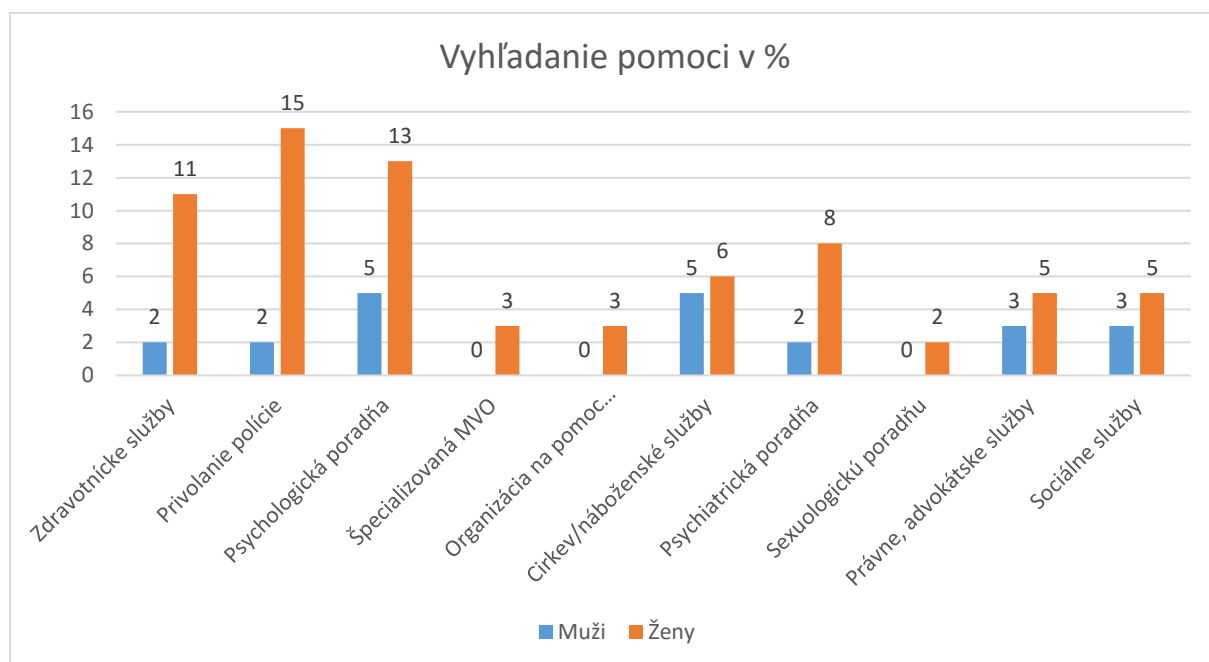
Výskyt domáceho násillia za posledný rok sa pohybuje na úrovni okolo 4 % za mužov i za ženy Slovenska vo veku 18-70 rokov. Pri hlbšom pohľade opäť v prípade žien prevažovalo násillie od intímneho partnera a v prípade mužov od iných blízkych osôb. Skúsenosť žien bola bohatšia i podľa

kombinovania skutkov násilia, mali tiež širšiu skúsenosť s fyzickým násilím a výlučnú skúsenosť so sexuálnym násilím od partnera.

Vyhľadanie pomoci

Skúmané ženy Slovenska využívali pri zážitkoch partnerského a domáceho násilia pomocné a podporné služby viac ako muži, čo môže súvisieť so širšími a hlbšími násilnými skúsenosťami žien. Ženy sa najčastejšie obrátili na políciu (15%), psychologickú poradňu (13%) a zdravotnícke služby (11%). Muži sa častejšie obracali na psychologické poradne a cirkevné služby (po 5%).

Graf č. 14

Následky partnerského a domáceho násilia

Výskumné údaje naznačujú, že život s násilným členom domácnosti, obzvlášť s násilným partnerom, má výrazné dopady na zdravie žien. Vyhranenejšie formy násilia v intímnom vzťahu mali u pomerne rozsiahlej skupiny žien **bezprostredné zdravotné následky** v porovnaní s mužmi.

Čo sa týka partnerského násilia u skúmaných mužov, väčšina dotknutých uviedla, že im po útoku nezostali žiadne následky. K fyzickým zraneniam či iným zdravotným následkom sa prihlásila jedna pätina mužov s násilnou skúsenosťou od partnerky či partnera (len 2 muži z celkového počtu 10 mužov zasiahnutých fyzickým či sexuálnym násilím v intímnom vzťahu). Zranenia a následky konkretizovali ako „škrabance a menšie modriny“ a „monokel“.

Následky na ženách po fyzickom alebo sexuálnom násilí od partnera boli početnejšie aj ťažšie. Spomedzi žien s takouto násilnou skúsenosťou zranenie či iný zdravotný problém priznala viac ako jedna tretina (31 z celkového počtu 88 dotknutých žien). Medzi následkami označili najčastejšie „psychické a psychiatrické problémy“ a „škrabance a menšie modriny“; s viacnásobným označením nasledoval ešte „monokel“, „rany alebo rezné rany“, „vnútorné zranenie alebo zlomeniny“, „zranenia na pohlavných orgánoch“ a „iné gynekologické problémy“; menší počet týchto žien uviedol ešte aj

„pohlavné choroby“ a „iné vážne problémy“ (napr. predčasný pôrod“ alebo „komplikácie v tehotenstve“).

U domáceho násilia od iných členov rodiny uviedlo zdravotné následky približne jedna desatina respondentov a respondentiek (u žien mierne viac ako u mužov). V tomto prípade k „škrabancom a menším modrinám“ a „monoklu“ ako následok násilia pribudli „psychické a psychiatrické problémy“.

Ženy a muži s násilnými skúsenosťami od člena domácnosti horšie hodnotia svoj zdravotný stav.

Emocionálne dôsledky násilia sa zisťovali prostredníctvom dvoch škál – škály posttraumatického stresového syndrómu a meranie duševnej pohody a zdravia (HSCL-10). Výskumné údaje naznačili, že stresujúce a traumatizujúce skúsenosti s násilným správaním člena domácnosti môžu viesť až k posttraumatickej stresovej poruche, predovšetkým u žien a pri násilí v intímnom vzťahu.

Emocionálne ťažkosti spojené s posttraumatickým stresovým syndrómom za skúmaných mužov zažívajúcich násilie mali približne o polovicu menší výskyt. Kým každá zo situácií sa týkala minimálne jednej pätiny až polovice žien s násilnými zážitkami, u mužov s násilnou skúsenosťou minimálne jednej desatiny až pätiny. U mužov sa mierne zmenilo aj poradie jednotlivých emocionálnych ťažkostí v dôsledku domáceho násilia, keď sa na prvú priečku s identickým výskytom zaradila spolu s „intenzívnym pocitom nepohody, keď vám niečo pripomenulo udalosť, ktorú ste zažili“ aj „podráždenosť alebo výbuchy hnevu“. Skúmané ženy Slovenska s násilnými zážitkami od blízkej osoby priznávali najčastejšie „opakované nepríjemné spomienky, myšlienky alebo obrazy o udalosti, ktorú zažili“; označila ich až polovica (49,9 %) relevantných žien. S malým odstupom (46,2 %) sa na druhú priečku zaradil „intenzívny pocit nepohody, keď vám niečo pripomenulo udalosť, ktorú ste zažili“.

Tabuľka č. 1: Psychické a emocionálne ťažkosti žien a mužov v dôsledku násilných skutkov (počty a %)

		Muži		Ženy	
		Count	Column Valid N %	Count	Column Valid N %
Opakované nepríjemné spomienky, myšlienky alebo obrazy o udalosti, ktorú ste zažili	áno	38	21,2%	106	49,9%
	nie	139	77,2%	103	48,9%
	neviem, nechcem odpovedať	3	1,6%	2	1,1%
Intenzívny pocit nepohody, keď vám niečo pripomenulo udalosť, ktorú ste zažili	áno	42	23,4%	98	46,2%
	nie	137	75,8%	111	52,6%
	neviem, nechcem odpovedať	1	,7%	2	1,1%
Vyhýbanie sa aktivitám alebo situáciám, ktoré vám pripomínali takúto	áno	32	17,9%	72	34,2%
	nie	147	81,4%	137	64,6%

udalosť	neviem, nechcem odpovedať	1	,7%	2	1,1%
Pocit, že ste vzdialená alebo cudzia iným ľuďom	áno	21	11,9%	41	19,5%
	nie	156	86,6%	166	78,6%
	neviem, nechcem odpovedať	3	1,5%	4	1,9%
Podráždenosť alebo výbuchy hnevu	áno	42	23,3%	65	30,7%
	nie	136	75,7%	144	68,1%
	neviem, nechcem odpovedať	2	1,0%	2	1,1%
Problémy so sústredením	áno	29	16,2%	50	23,7%
	nie	151	83,8%	158	74,8%
	neviem, nechcem odpovedať	0	0,0%	3	1,5%

Pre koncíznejší pohľad na získané údaje sme pristúpili ku konštrukcii jednoduchého indexu. Je skonštruovaný tak, aby nadobúdval hodnoty od 0 do 1. Teoreticky možnú hodnotu 0 by nadobudol v prípade, ak by nikto z respondentov alebo respondentiek netrpel žiadnou zo sledovaných ťažkostí; naopak hodnotu 1 by index nadobudol v prípade, ak by všetci respondenti či všetky respondentky trpeli všetkými šiestimi ťažkosťami.

Tabuľka č. 2: Index emocionálnych ťažkosti v dôsledku zažitých násilných skutkov (od 0 do 1)

	Muži			
	DOMÁCE NÁSILIE		PARTNERSKÉ NÁSILIE	
	Aspoň raz aspoň 1 skutok	Aspoň 1 skutok opakovane	Aspoň raz aspoň 1 skutok	Aspoň 1 skutok opakovane
Psychické poškodzovanie	,24	,24	,26	,26
Sociálna izolácia a kontrola	,19	,16	,25	,23
Ekonomické zneužívanie	,34	,30	,24	,20
Fyzická agresia	,27	,32	,37	,44
Sexuálne násilie	-	-	-	-
	Ženy			
	DOMÁCE NÁSILIE		PARTNERSKÉ NÁSILIE	
	Aspoň raz aspoň 1 skutok	Aspoň 1 skutok opakovane	Aspoň raz aspoň 1 skutok	Aspoň 1 skutok opakovane
Psychické poškodzovanie	,39	,39	,40	,39
Sociálna izolácia a kontrola	,41	,42	,43	,43
Ekonomické zneužívanie	,44	,41	,45	,42
Fyzická agresia	,51	,52	,52	,52

Sexuálne násilie	,55	,57	,55	,57
------------------	-----	-----	-----	-----

Z tabuľky č. 2 sú zrejmé dve výraznejšie súvislosti. Po prvé, aj index potvrdil vyššiu mieru emocionálnych dôsledkov násilia u skúmaných žien, čo platí za každú porovnanú kategóriu: pre domáce i partnerské násilie, pre akékoľvek násilné správanie aj pre opakované, ako aj za všetkých päť druhov násilného správania. Z každého porovnania sú sledované ťažkosti rozšírenejšie v rámci zasiahnutých žien. Kým napríklad pri opakovanom psychickom poškodzovaní zo strany niektorého člena domácnosti dosiahol index za mužov hodnotu 0,24 bodov, za ženy to bolo 0,39 bodov. Pri sociálnej izolácii a kontrole niektorým členom domácnosti bol výsledok žien a mužov 0,16 ku 0,42; a pri fyzickej agresii 0,32 ku 0,52 bodov.

Po druhé, až na ojedinelé výnimky s rastom závažnosti násilných skutkov narastajú u žien aj emocionálne a psychické ťažkosti. Zatiaľ čo pri skúsenosti so skutkami psychického poškodzovania od partnera dosahoval index 0,40 bodov, za sociálnu izoláciu a kontrolu to bolo 0,43 bodov, pri ekonomickom zneužívaní index stúpol na 0,45 bodov a za fyzickú agresiu a sexuálne násilie na 0,52 a 0,55 bodov. U mužov takýto plynulý nárast neplatí, ale aj u nich sa najviac ťažkostí viazalo s vážnejšími formami – s fyzickým, príp. s ekonomickým násilím.

Aj **mera duševnej pohody** poukázala na väčší výskyt ťažkostí u osôb so skúsenosťou s domácim alebo partnerským násilím a zároveň sa tieto ťažkosti výraznejšie prejavovali u žien. Nasledujúca tabuľka zobrazuje výskyt jednotlivých ťažkostí za ženy a mužov s alebo bez skúsenosti s partnerským násilím, pričom sa sústreďuje na odpovede, v ktorých respondenti a respondentky odpovedali, že ich trápia trochu, dosť alebo veľmi.

Tabuľka č. 3: Prejav ťažkostí v priebehu posledného mesiaca (v %)

	Muži				Ženy			
	populácia		skúsenosť s partnerským násilím		populácia		skúsenosť s partnerským násilím	
	trochu	dosť a veľmi	trochu	dosť a veľmi	trochu	dosť a veľmi	trochu	dosť a veľmi
Náhla panika, bezdôvodný úľak	3,5	0,3	8,2		10,4	0,5	21,7	2,1
Pocity strachu alebo úzkosti	9,9	1	14		25,7	3,1	42,9	8,7
Mdloby, závraty alebo malátnosť	5,8	0,4	10,8		13,2	1,2	23,9	3,3
Pocity nervozity alebo napätia	23,9	5	40,5	3	32,5	6	50,1	13,2
Sebaobviňovanie pre maličkosti	5,4	0,7	7,6		9	0,9	17,8	3,9
Problémy so zaspávaním alebo so spánkom	10,8	1,2	17,2	2,3	17,4	3,9	28,5	8,1
Pocity smútku	11	0,8	21,4	2,2	19,6	2,5	37,2	6
Pocity bezmocnosti, zbytočnosti	5,9	1,3	14,5	0,5	9	1,8	22,2	5,4
Pocit, že všetko je namáhavé	9,5	1,4	18,1	2,8	13,7	2,1	21,5	5,4

Pocity beznádeje z budúcnosti	1,3	1,1	16,9	3,9	15,4	2,3	31,1	5,4
-------------------------------	-----	-----	------	-----	------	-----	------	-----

Je zrejmé, že vo väčšine prípadov zažívali ľudia so skúsenosťou s násilím väčšiu mieru psychickej nepohody ako muži a ženy z celkovej vzorky. U mužov išlo predovšetkým o pocity nervozity, smútku, bezmocnosti a zbytočnosti, beznádeje z budúcnosti a problémy so spánkom. Rozdiely boli najmä v prežívaní miernych foriem ťažkostí. Muži so skúsenosťou s násilím niektoré ťažkosti vôbec neavizovali. Naopak, ženy so skúsenosťou s partnerským násilím výrazne prevažovali vo všetkých príznakoch ako aj v miere pociťovaných ťažkostí. Najčastejšie sa u nich objavovali pocity nervozity (spolu 63,3 %) a pocity strachu (51,6 %). Najmenší rozsah nervozity či napätia sa zaznamenal pri ženách, ktoré zažívali psychické poškodzovanie od svojho partnera, ale aj u nich prekročoval hladinu 60 %. Na druhej strane najvyššiu mieru týchto nepriaznivých pocitov uvádzali ženy, ktoré mali skúsenosť (aj) so skutkami sexuálneho násillia (nad 80 %).

Obrovský rozdiel medzi ženami a mužmi a medzi skúmanými osobami bez násilných skúseností a s násilnými skúsenosťami v domácnosti sa zistil tiež pri pocitoch strachu a úzkosti. Spomedzi mužov bez akýchkoľvek násilných zážitkov od člena rodiny pociťovalo v priebehu posledného mesiaca strach alebo úzkosť 8,7 %; z toho intenzívne menej ako 1 %. Za skupiny mužov s násilnými skúsenosťami dosiahol výskyt týchto negatívnych pocitov poväčšine dvojnásobnú úroveň a viac. Pocity strachu a úzkosti sa u mužov najviac viazali na podmienku nejakého skutku ekonomického násillia, a to tak pri domácom násillí vôbec, ako aj pri partnerskom násillí (okolo 30 %). Naopak najmenej rozšírené boli za skupiny mužov so skúsenosťou sociálnej izolácie a kontroly v intímnom vzťahu (cca 10 %). Intenzívnejšie zaťaženie pocitmi strachu a úzkosti uvádzali muži iba v malej miere, a to aj pri závažnejších násilných skutkoch (maximálne 3 %).

Pri jednotlivých kategóriách žien vymedzených typom násilných skúseností však bola zaťaženosť pocitmi strachu a úzkosti významne vyššia: zväčša neklesla pod hladinu 50 % a v niekoľkých kategóriách žien sa priblížila až k 90 %. Najmenej týchto negatívnych pocitov (56 %) uviedli ženy, ktoré definovala skúsenosť aspoň s jedným skutkom sociálnej kontroly a izolácie, a najviac strachu a úzkosti sa nameralo pri ženách so zážitkom sexuálneho násillia (88,4 %). U žien boli tiež podstatne viac ako u mužov uvádzané intenzívne pocity strachu a úzkosti („dost“ a „veľmi“). Za jednotlivé skupiny žien podľa skúsenosti s násilím od člena domácnosti dosahovali prevažne okolo 10 % a viac. Úplne najviac takýchto intenzívnych pocitov strachu a násillia signalizovali ženy so skúsenosťou s fyzickou agresiou – nad 15 %.

Empirické údaje naznačujú pomerne silné zhoršovanie kvality života žien a mužov Slovenska s prežitím násilného správania blízkej osoby v rámci domácnosti. Podľa typu skúseností s násilným správaním blízkej osoby sa výskyt nepriaznivých pocitov a duševných ťažkostí výrazne diferencoval. S prežitým násilným správaním sa zvyšovali aj duševné ťažkosti a pri skúsenostiach s fyzickou agresiou bol ich výskyt najrozšírenejší. Tiež vnímanie sociálnej podpory vo svojom najbližšom okolí sa pri zážitkoch násillia od blízkych osôb výraznejšie oslabuje. A diferencujú sa aj obavy pociťované v bežných životných situáciách – pri skúsenostiach s násilím ich miera narastá. Pritom zaťaženosť žien nepríjemnými pocitmi a ťažkosťami, ako aj obavami v bežných situáciách je podstatne vyššia u žien, naopak oslabené vnímanie podporných sociálnych sietí je zasa vyššie zastúpené u mužov.